

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Legfelsőbb Bíróság a személyesen eljáró dr. G. K. I. rendű, és dr. F. J. II. rendű felpereseknek, a dr. Lesták Erika ügyvéd által képviselt alperes ellen, határozatok megtámadása iránt, a Fővárosi Bíróság előtt 8.P.25.647/2004. szám alatt kezdeményezett, és a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.614/2008/20. számú ítéletével befejezett perében, a másodfokú határozattal szemben, a felperesek által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - nyilvános tárgyaláson, - meghozta az alábbi

i t é l e t e t:

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.614/2008/20. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Fővárosi Bíróság 8.P.25.647/2004/17. számú ítéletét megváltoztatja és az alperes 2003. november 7.-i küldöttgyűlésén hozott valamennyi határozatát; a 2003. december 9-i elnökségi ülésen hozott határozatok közül az 52/2003., 56/2003 és 60/2003 számú elnökségi határozatokat; a 2004. május 6-i elnökségi ülésen hozott határozatok közül az 1/2004, a 3-10/2004., és a 14. és 16. napirendi pont tárgyában hozott nem számozott határozatokat; a 2004. június 4-i valamennyi küldöttgyűlési határozatot; a 2004. június 25-i elnökségi ülésen hozott 12/2004, valamint a 2 és 3 napirendi pont tárgyában hozott nem számozott határozatokat; a 2004. december 16-i elnökségi ülésen hozott 15/2004 számú határozatot megsemmisíti.

Kötelezi a Legfelsőbb Bíróság az alperest, hogy fizessen meg az I. és II. felpereseknek egyetemlegesen 77.000 (hetvenhétezer) Ft első-másodfokú, valamint felülvizsgálati perköltséget.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesek a Fővárosi Bíróság előtt 8.P.25.507/2003. szám alatt keresetet nyújtottak be az alperes 2003. május 9-i tisztújító küldöttgyűlésén meghozott határozatainak megsemmisítése iránt. A peres eljárás folyamán kereseti kérelmüket kiterjesztették, és kérték a 2003. május 9-ét követően megtartott küldöttgyűléseken és elnökségi üléseken meghozott határozatoknak a megsemmisítését is. A kiterjesztett kereset a 2003. november 7-i küldöttgyűlésen meghozott valamennyi határozatot, a 2003. december 9-i elnökségi ülés 52/2003., 56/2003. és 60/2003. számú határozatait, a 2004.

május 6-i elnökségi ülésen meghozott 1/2004. a 3-10/2004. számú, valamint a 14. és 16. napirendi pont tárgyában hozott határozatokat, a 2004. június 4-i küldöttgyűlés valamennyi határozatát, a 2004. június 26-i elnökségi ülés 12/2004. számú, és a 2. és 3. napirendi pont tárgyában hozott, számozással el nem látott határozatokat, végül a 2004. december 16-i elnökségi ülés 15/2004. számú határozatát érintette. A felperesek keresetüket azzal indokolták, hogy a 2003. május 9-i küldöttgyűlésen hozott valamennyi határozat érvénytelen, ennek megfelelően az ott elhatározott alapszabály-módosítás, valamint tisztségviselő választás sem lehet érvényes. Ennek következménye, hogy az ezt követően megtartott küldöttgyűléseken illetőleg elnökségi üléseken sem születhettek jogszerű határozatok. A felperesek előadták azt is, hogy kereseti kérelmüket részletezni csak abban az esetben tudják, ha valamennyi, az ülések meghívóival, írásos előterjesztésekkel, jelenléti ívekkel és a kapcsolódó bizottsági döntések jegyzőkönyveivel összefüggő iratoknak a birtokában lesznek és kérték, hogy a bíróság kötelezze az alperest ezen iratoknak a becsatolására, illetőleg felperesek rendelkezésre bocsátására.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja az volt, hogy határozatok érvényességének elbírálása szempontjából előkérdés a 2003. május 9-i küldöttgyűlési határozatoknak a további jogi sorsa. Kérte ezért, hogy a bíróság a per tárgyalását függesse fel.

Az elsőfokú bíróság több ízben felszólította a felpereseket, hogy pontosítsák kereseti kérelmüket. Jelöljék meg, hogy a 2003. május 9-i küldöttgyűlés jelen keresetet érintő álláspontjukon túlmenően milyen további okok miatt sérelmezik a küldöttgyűlési és elnökségi határozatokat.

Az alperes a felperesek által igényelt iratokat a per során becsatolta, de azok között a 2004. június 4-i küldöttgyűlési jegyzőkönyvnek a másolata és az ezt megelőző utolsó elnökségi ülés jegyzőkönyvének a másolata nem szerepelt. A hiányt azzal indokolta, hogy határozatképtelenség miatti megismételt gyűlésről volt szó, amelyről jegyzőkönyvet nem készítettek.

Az elsőfokú bíróság a felpereseknek a keresetét elutasította. Ítéletében kifejtette, hogy az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény (Etv.) 10. § (1) bekezdése értelmében van lehetőség arra, hogy a társadalmi szervezet valamely szervének törvénysértő határozatát bármely tag a tudomására jutástól számított 30 napon belül bíróság előtt megtámadhassa. A felperesek keresetüket tagi minőségükben terjesztették elő. Akkor, amikor a tag e jogával él, meg kell jelölnie, hogy az általa támadott határozatot, milyen okból tartja törvénysértőnek. A felperesek keresetüket mindegyik határozat tekintetében azzal az indokkal tartották fenn, hogy a 2003. május 9-i küldöttgyűlésen meghozott határozatok

törvénytörők, ezért az ezt követően hozott határozatok is csak törvény törők lehetnek. Az általuk hivatkozott eljárás azonban még nem fejeződött be, nincs tehát határozat abban a kérdésben, hogy a 2000. május 9-i határozatok törvényesek-e vagy sem. Addig pedig irányadónak kell tekinteni az Etv. 10. § (2) bekezdésének rendelkezését, mely szerint a határozat megtámadása a határozat végrehajtását nem gátolja. Ennek az a következménye, hogy a társadalmi szervezeten belül a meghozott határozatokat végre kell hajtani, tekintettel arra, hogy azokat a bíróság nem függesztette fel. A felperesek egyedül a 2004. június 4-i küldöttgyűlésen hozott határozatok tekintetében állították, hogy azok előkészítése és az ülések összehívása alapszabálytörő volt, nem az ott meghatározott határidőben történt. Ugyanakkor azonban kereseti tényelőadásukat nem pontosították, annak ellenére, hogy az iratok a birtokukban voltak. Nem közölték azt sem, hogy az alperes az alapszabály, mely rendelkezéseit törte meg.

A 2003. december 9-i elnökségi ülésen hozott határozatok tekintetében kifejtette az elsőfokú bíróság, hogy ez esetben sem pontosították a felperesek a kereseti kérelmüket mindössze arra hivatkoztak, hogy az elnökségi ülésen olyan tagok vettek részt, akiknek a megválasztására korábban jogszabálytörő módon került sor. Álláspontjuk ellenére az ezen az ülésen hozott határozatok közül mindössze három határozatnak a megsemmisítését kérték.

Bár ezeknek a határozatoknak a tartalma pontosan megállapítható volt, a határozatok tartalmát illetően a felperesek nem terjesztettek elő kérelmet, és nem indokolták, hogy ezek megsemmisítése milyen okból indokolt.

A 2004. május 6-i elnökségi ülésen meghozott határozatok tekintetében ugyanez a helyzet. A határozatok ismeretében sem jelölték meg a felperesek azt, hogy miben látják a határozatok törvénytörő vagy alapszabály ellenes voltát.

Az ezen alkalommal meghozott, és sérelmezett határozatok közül a 14. napirend szerinti valójában nem határozat, csak tájékoztatás volt egy, a felek között folyamatban lévő másik perről. A 16. napirendi pont alatt egy törvénytervezettel kapcsolatos munkacsoport létrehozataláról tárgyaltak, de a határozat hozatalt elhalasztották.

A 2004. június 4-i küldött gyűlésen kifogásolták a felperesek az előkészítést és olyan tisztségviselők szerepvállalását, akiknek a megválasztására jogellenes módon került sor. Az alapszabályban meghatározott határidő megsértésére is hivatkoztak ugyan, de azt nem jelölték meg, hogy az alapszabály mely rendelkezésébe ütközött az alperes eljárása.

A 2004. június 25-i elnökségi ülésen meghozott határozat megsemmisítése szintén nem volt indokolt. Ebben a határozatban csak arról döntöttek, hogy kezdeményezik egyes arra érdemes jelöltek részére díj odaítélését. Az ezzel kapcsolatos feladatok ellátására hatalmazták fel az egyik alelnököt. Ennek a határozatnak a törvénysértő voltát a felperesek ugyancsak nem indokolták. A 2., 3. napirendi pont tájékoztató jellegű volt, de az nem derült ki, hogy erről az elnökségi ülésen tárgyaltak volna, illetőleg e kérdésben született-e határozat. A felperesek az ezzel kapcsolatos bizonyítási kötelezettségüknek sem tettek eleget.

Végül a 2004. december 16-i elnökségi ülésen hozott és támadott 15/2004. számú elnökségi határozat megsemmisítése azért volt alaptalan, mert ennek az ülésnek a jegyzőkönyvét a felperesek ismerték, de nem jelölték meg, hogy a határozatot milyen okból tartják törvénysértőnek. Ez alkalommal az év munkájának az értékeléséről, a következő évi munkaprogramról, valamint arról volt szó, hogy az alperes egyes tagozatai rendezzék taglétszámukat és tagdíjfizetési kötelezettségüknek tegyenek eleget. Javasolták továbbá más országos szövetséggel való együttműködés szabályozását. Ez alkalommal szó volt az etikai és fegyelmi bizottság megüresedett tagsági helyének a betöltéséről. E határozattal kapcsolatban ugyanakkor éppen a felperesek voltak azok, akik úgy nyilatkoztak, hogy e kérdésben határozat nem született.

Az elsőfokú bíróság álláspontja az volt, hogy a felperesek nem tudták bizonyítani az általuk támadott küldött gyűlési illetőleg elnökségi ülés határozatainak a jogszabálysértő, vagy alapszabályba ütköző voltát, ezért a kereseti kérelmet el kellett utasítani.

A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a per tárgyalását a 2003. május 9.-én hozott határozatok megtámadása iránti perben hozandó jogerős döntésig - miután azt előkérdésnek tekintette, - felfüggesztette, a felfüggesztő végzést a felperesek fellebbezése folytán eljáró Legfelsőbb Bíróság - indokaival egyezően - helybenhagyta. (Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.152/2005/5, és a Legfelsőbb Bíróság Kpkf.III.37.045/2006/3. számú végzései) A per tárgyalásának folytatása után a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét szintén helybenhagyta.

A másodfokú bíróság érdemi döntését 2009. február 24-én tárgyaláson, 20. sorszám alatti ítéletével hozta meg. E tárgyaláson elhangzott a felperesek részéről, hogy indokoltnak tartják az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését és egyben elfogultságot jelentettek be a Fővárosi Ítéltáblával szemben azzal az indokkal, hogy a Fővárosi Ítéltáblával szemben kártérítési pert indítottak. Az ügy a Debreceni Ítéltábla előtt elbírálás alatt áll, és ezért a Fővárosi Ítéltábla a jelen perben nem járhat el. A másodfokú bíróság tekintettel arra, hogy az elfogultsági kifogást a

Pp. 13. § (1) bekezdés e/ pontja alapján minősítette, a tárgyalást lefolytatta, és ítéletével a felperesek keresetét elutasító első fokú ítéletet helybenhagyta.

A másodfokú bíróság megindokolta, hogy a felpereseknek az elsőfokú eljárásban előterjesztett elfogultsági kifogását miért nem tartotta elbírálhatónak, illetőleg miért nem követett el jogszabálysértést az elsőfokú bíróság, amikor az ügyben határozatot hozott. Megállapítása szerint a felperesek az elsőfokú ítélet meghozatalát követően 2005. május 25-én nyújtották be "kizárási bejelentés" elnevezésű beadványukat. Kizárási okként a Fővárosi Bíróság ellen más bíróság előtt folyó és általuk indított pert jelölték meg. A kifogás előterjesztésére az ítélet meghozatala után került sor, ezért ilyen alapon az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének a feltétele nem áll fenn.

A másodfokú bíróság alaptalannak ítélte meg a felperesek alperesi képviselőre vonatkozó kifogását. A Ptk. 29. § (4) bekezdése szerint a jogszabály a jogi személy létrejöttét nyilvántartásba vételhez köti, mint ahogy az Etv. 1. § (4) bekezdése és 4. § (1) bekezdése is. A bejegyzett körülmények megváltoztatása harmadik személyek irányában csak akkor hatályos, ha a változást a nyilvántartásba bevezették. Mindaddig tehát, amíg a bíróság végzése nem változtatja meg a bejegyzett adatokat, azok teljes bizonyító erővel bírnak, közhitelesek. Az alperes képviselőjében végig ilyen személy járt el.

A 2003. május 9-i küldöttgyűlési határozatok megtámadására irányuló kereset elbírálását az ügyben eljáró bíróság elkülönítette az ezt követően benyújtott küldöttgyűlési és elnökségi határozatok megtámadására irányuló kereseti kérelemtől. Erre a bíróságnak a Pp. 149. § (1) bekezdése alapján jogi lehetősége volt, e végzés ellen nincs helye fellebbezésnek. A Fővárosi Ítéltábla a másodfokú eljárásban a jelen ügyben hozott ítélet elleni fellebbezés elbírálását 2005. decemberében felfüggesztette. A felpereseket tehát az elkülönítésből eredően hátrány nem érte. Az említett 2003. május 9-i közgyűlési határozatok miatt folyó perben a felperesek elfogultsági kifogást terjesztettek elő, így került az ügy végül a Pest Megyei Bíróság, végül a Heves Megyei Bíróság elé. Ennél fogva mindenképpen csak önálló perekről lehet szó, ahol is az együttes elbírálásnak a lehetősége nem áll fenn.

A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy minden alperesi határozat megtámadására irányuló igény önálló kereseti kérelemnek minősül, hiszen azok önálló perben is érvényesíthetők lettek volna, ezért vizsgálendő mindegyik esetben, hogy betartották-e a megtámadási határidőt, valamint, hogy az egyes határozatok tekintetében milyen konkrét jogszabálysértések állapíthatók meg. Ehhez képeset már a keresetlevél mellékletét kellett volna, hogy képezze a

törvénysértést igazoló irat, bizonyíték, azaz nem támogatható az a felperesi álláspont, miszerint a kereset alapjául szolgáló okiratokat az alperesnek kellett volna szolgáltatnia. A felperesek nem adták elő a törvénysértés mibenlétét sem, tényelőadás nélkül pedig nem lehet bizonyítást lefolytatni. A másodfokú bíróság utalt arra is, hogy az alperes közhasznú szervezet, ezért az iratai bárki által megtekinthetők, a hiányzó okiratokat a felperesek is beszerezhetnék volna. Az iratokat a felperesek megkapták, kivéve a 2004. június 4-i küldött közgyűlés jegyzőkönyvének másolatát és az ezt megelőző utolsó elnökségi ülés jegyzőkönyvét. Ha azonban a törvénysértést a 2003. május 9-i tisztújítás törvénytelen voltára alapozták ez utóbbi iratoknak a tartalma közömbös. Ott ahol a felperesek a közgyűlés nem megfelelő előkészítésére és összehívására hivatkoztak meg kellett volna határozniuk azt, hogy az mely alapszabályi rendelkezésbe ütközik, erre vonatkozóan azonban tényelőadásuk nem volt.

Alaptalan a felpereseknek arra való hivatkozása is, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 3. § (6) bekezdésében írt azt a kötelezettségét, hogy a bíróságnak az eljárás során előterjesztett kérelmet, jognyilatkozatot valamint a bírósághoz benyújtott okiratot ismertetni kell és azokra az ellenérdekű felek észrevételeket tehetnek. Ebből a jogszabályi rendelkezésből ugyanis nem következik, hogy a szabályszerűen idézett felperesek távollétében ne lenne ítélet hozható, mint ahogy ebben az esetben történt. Az alperes által becsatolt iratok egyébként a felperesek rendelkezésére álltak. Ha a tárgyalási jegyzőkönyvből nem tűnik ki, hogy az iratismertetés megtörtént, - mint ahogy egyébként meg is történt, - ez eljárási szabálysértés ugyan, de nem olyan súlyú, ami az ítélet hatályon kívül helyezésére vezethetne.

Az ügy érdemében a másodfokú bíróság az Etv. 3. § (1) bekezdésére utalva azt fejtette ki, hogy a társadalmi szervezetnek a belső vitáiba az önkormányzatiság elvére és a szervezet autonómiájára figyelemmel az állam csak kivételesen avatkozik be. Ilyen eset az, ha a társadalmi szervezet valamely szerve törvénysértő határozatot hoz, mert ilyenkor megfelelő jogvédelmet kell biztosítani a tagok részére. A jogsértés ugyanis alapvető állampolgári joguk gyakorlásában korlátozza őket. Az Etv. 10. § (1) bekezdéséhez fűzött jogalkotói indokolás e jog társadalmi rendeltetését fogalmazza meg, erre tekintettel az e jogszabályhely alapján előterjesztett keresetből ki kell tűnnie, hogy a megtámadott határozatok mennyiben korlátozzák a felperesek egyesülési jogát. Ha ezt a felperesek nem tudják megjelölni úgy jogvédelemre ténylegesen nem szorulnak.

A felperesek a támadott határozatok mindegyikénél a 2003. május 9-i szabálytalanul megválasztott alperesi szervekre hivatkozva kérték a későbbi határozatok megsemmisítését. Állításukat a Heves Megyei

Bíróság jogerős ítéletének arra a döntésére alapították, amely a 2003. május 9.-i küldöttgyűlés 1-72/2003. számú határozatait megsemmisítette. Álláspontjuk az volt, hogy a döntésnek a küldöttgyűlés időpontjára visszaható hatálya van, ezért kényszerű módon jogszabályellenesek az utóbb hozott határozatok is. Az Etv. ugyanakkor a törvénysértőnek tartott határozat megtámadása esetében a határozat végrehajtását nem gátolja, ez következik az önkormányzatiság elvéből. Erre csak akkor van lehetőség, ha a bíróság az Etv. 10. § (2) bekezdése alapján a határozat végrehajtását felfüggeszti. Ebből következik, hogy a törvénysértő határozat jogszerűen végrehajtható és a törvényesség helyreállítására is csak a jövőre nézve van lehetőség. A jogerős ítéletet a továbbműködés során kell figyelembe venni az a már lezajlott események, újabb határozatok orvoslására nem hivatott. Valamely társadalmi szerv határozatát megsemmisítő jogerős ítélet nem sértheti a tagok többségének azt a jogát, amely a működéshez, az egyesülési jog gyakorlásához, mint alapvető szabadságjoghoz fűződik. Kifejezett jogszabályi rendelkezés hiányában tehát az alperesi határozat megsemmisítését kimondó jogerős ítéletnek nincs ex tunc hatálya. Ennél fogva az a körülmény, hogy a 2003. május 9-én hozott alperesi határozatokat a bíróság törvénysértőnek nyilvánította az ezt követően, de még a Heves Megyei Bíróság 5.P.20.096/2006/71. számú ítéletének 2008. május 6-án történt jogerőre emelkedése előtt hozott alperesi határozatok törvénysértő voltát nem alapozza meg. A felperesek fellebbezésükben már előadták, hogy a 2004. június 4-i határozatokat milyen konkrét okból tartják alapszabálysértőnek a másodfokú eljárásban azonban új tény előadására a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján nem kerülhet sor. A másodfokú bíróság a fenti indokok alapján hagyta helyben az elsőfokú bíróság döntését.

A jogerős határozattal szemben a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet. A felperesek kérték a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását azzal, hogy a Legfelsőbb Bíróság a másodfokú eljárásra a Fővárosi Ítéltábla helyett másik ítéltáblát jelöljön ki. Másodlagosan kérték a másodfokú ítélet elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Harmadlagosan a Fővárosi Ítéltábla ítéletének hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő olyan új határozat meghozatalát kérték, amellyel a felperesek keresetének a Legfelsőbb Bíróság teljes egészében helyt ad. A felperesek felülvizsgálati kérelmüket az alábbiak szerint indokolták.

A fellebbezési bírósággént eljáró Fővárosi Ítéltábla a per tárgyalását felfüggesztette, majd az eljárás folytatását követően úgy járt el, hogy az alperes képviselőjére dr.G. L. adott meghatalmazást. Ő azonban a Heves Megyei Bíróság

5.P.20.096/2006/71. számú ítélete folytán 2008. május 6-a óta nem tekinthető tisztségviselőnek, ezért meghatalmazást sem adhatott perbeli képviselőre. Az eljárás vitelére csak a II.r. felperes az alperes régi főtitkára adhatott volna megbízást.

A Fővárosi Ítéltábla a jelen ügy elbírálásából kizárt, ezt a tényt az Ítéltáblának magának is jeleznie kellett volna, tekintettel arra, hogy jelen per felperesei pert indítottak a Fővárosi Ítéltáblával szemben. Az eljárás a Debreceni Ítéltábla előtt került folytatásra, annak döntésével szemben felülvizsgálati eljárás van folyamatban a Legfelsőbb Bíróságon.

A másodfokú bíróság úgy járt el, hogy nem döntöttek az általuk beterjesztett kizárási kérelem felől és ebben a kérdésben utóbb sem született határozat.

A másodfokú bíróság a 2009. február 24-i tárgyaláson nem szabályosan vezette a jegyzőkönyvet, abból az eseményeknek a rögzítése kimaradt. Nem ismertették azokat az iratokat sem, amelyre hivatkozással a felperesek az eljárás megismétlését kérték.

A Fővárosi Ítéltábla eljárása során megsértette az időszerűséget, amikor felfüggesztette a másodfokú eljárást a 2003. május 9-i határozatok felülvizsgálatával kapcsolatos per jogerős lezárásáig. Ugyanakkor az ott született ítéletet nem vette figyelembe jelen ügy ítéletnek a meghozatala során.

A 2003. május 9-i határozatok megtámadására irányuló perben nem lett volna arra lehetőség, hogy a bíróság elkülönítse e határozatok megtámadásának elbírálását az ezt követően meghozott határozatok megtámadásával kapcsolatos kereseti kérelmek tekintetében. Ez a felperesek számára azért hátrányos, mert elkülönítés hiányában valamennyi, a felperesek által előterjesztett kereseti kérelmet a Heves Megyei Bíróság elbírálhatta volna és ez esetben a keresetüknek helyt adott volna.

A felperesek pert indítottak a Fővárosi Bíróság ellen emberi méltóságuk megsértése miatt, mert az ügyben eljáró bíróság az ügy elintézésére vonatkozó határidőket nem tartotta be. Erre való tekintettel már az elsőfokú bíróság sem járhatott volna el az eljárásból kizártnak kell tekinteni. Az nem vitatható egyébként, hogy ez a kérelem ma már azért nem időszerű, mert az elsőfokú bíróság az ügyben határozott és határozatát a Fővárosi Ítéltábla helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság nem ismertette az alperes 334. oldalnyi iratanyagát, amelyet a 2005. április 15-i tárgyaláson csatoltak be, és azokat a felpereseknek nyilatkozattételre sem küldte meg. A felperesek a 2004. június 4-i közgyűlési jegyzőkönyvet sem kapták

meg és más iratokat sem, ennek ellenére a bíróság ítéletet hozott. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla sem pótolta a hiányokat, az nem elfogadható indok, hogy az alperes közhasznú szervezet, iratai nyilvánosak és ezért azok bárki által megtekinthetőek lettek volna. A Heves Megyei Bíróság ítélete következtében egyébként is megsemmisítésre került az a határozat, amelyben a közhasznúsággal kapcsolatos döntések születtek. A felperesek azt kérték, hogy az itt folyamatban lévő perben a Heves Megyei Bíróság előtt előadottak alapján vegyék figyelembe indokaikat és semmisítsék meg a sérelmezett határozatokat. Az iratok át nem nézése miatt az elsőfokú bíróság nem hozhatott volna 20 perccel később az ügyben ítéletet.

Amennyiben a becsatolt iratok nem kerültek ismertetésre - és azt nem lehetett volna mellőzni azért, mert azt a felperesek külön nem kérték, - miként lehetett megállapítani, hogy a felperesek nem megfelelő keresetet terjesztettek elő.

A másodfokú bíróság nem róhatja a felperesek terhére, hogy nem csatoltak iratokat. Ők ugyanis nem voltak abban a helyzetben, hogy olyan iratokat szerezzenek be, amelyek a másik félnek a birtokában vannak.

Abban az esetben, ha már a kereset is hiányos volt az elsőfokú bíróságnak a felpereseket a Pp. 8. § (1) bekezdése alapján ki kellett volna oktatni perbeli jogaik helyes gyakorlására.

A felperesek azért nem tudták a jogsértéseket megjelölni, mert hiányosak voltak az iratok. A másodfokú bíróság nem mellőzhette volna ezeknek az iratoknak a vizsgálatát azzal az indokkal, hogy azokat a másodfokon terjesztették elő.

Nem helytálló a másodfokú bíróságnak az, az álláspontja, hogy a jogsértő határozatok megsemmisítésének nincs visszaható hatálya. Ebben az esetben ugyanis szükségtelen volt a per felfüggesztése arra való tekintettel, hogy a 2003. május 9-i határozatokkal kapcsolatos bírósági döntésnek a bevárása indokolt.

A társadalmi szervezet határozatainak a megtámadása esetében az azt megtámadó feleknek nem kell a személyes érdekelttségét bizonyítani az erre való hivatkozás jogellenes még akkor is, hogyha ezt a miniszteri indokolás ilyen módon tartalmazza. A tag alanyi joga a határozatnak a megtámadása. Ha pedig a személyes érdek igazolása nem mellőzhető, akkor a bíróságnak ebben a körben bizonyítást kellett volna lefolytatni, vagyis vizsgálni, hogy a felpereseknek érdeke fűződik a határozatok megtámadásához.

A felperesek álláspontja szerint a Heves Megyei Bíróság ítélete 2007. november 17-én emelkedett jogerőre és nem 2008. május 6-án,

ahogy azt a másodfokú határozat tartalmazza. A fellebbezés ugyanis elutasításra került, ezért az első fokú bíróság ítélete a fellebbezési határidő leteltét követő napon jogerőre emelkedett.

A másodfokú eljárás során, a 2009. február 24-én tartott tárgyalásról készült jegyzőkönyvből nem állapítható meg, hogy az ügyben tanácsváltás volt, emiatt az iratok ismertetésre kerültek, ezért a tárgyalásról nincsen érvényes közokirat.

A felpereseknek az álláspontja szerint végül csak részítéletet lehetett volna hozni az adott kérdésben a Fővárosi Bíróság elkülönítő határozatára tekintettel.

Alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítélet az alábbiakra tekintettel jogszabálysértő.

Az Etv. 2.§ (4) bekezdése szerint a társadalmi szervezet jogi személy. A Ptk. 29.§ (3) bekezdése értelmében a jogi személy nevében aláírásra a jogi személy képviselője jogosult. A (4) bekezdés pedig kimondja, ha a jogszabály a jogi személy létrejöttét nyilvántartásba vételhez köti, a bejegyzett körülmények megváltoztatása harmadik személyek irányában csak akkor hatályos, ha a változást a nyilvántartásba bevezették. A Legfelsőbb Bíróság már több eseti döntésében kifejtette, hogy a társadalmi szervezet képviselőjének a bírósági nyilvántartásban szereplő személyt kell tekinteni. Amíg a bíróság végzéssel meg nem változtatja a bejegyzett adatokat, azok közhitelesek (BH1992. 720.). Az egyesületi tag által az egyesületi határozat megsemmisítése iránt indított perben az alperes képviselőjeként a bírósági nyilvántartásba bejegyzett képviselő idézendő (BH2000. 228).

Nem tévedett ezért a másodfokú bíróság, amikor az alperes képviseleti jogát vizsgálva arra a megállapításra jutott, hogy az alperes képviseletére dr. G. L., mint a társadalmi szerv vezetője jogszerűen adhatott meghatalmazást a perben eljáró jogi képviselő részére.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban beszerezte az alperes nyilvántartási adatait. A 2010. február 25-én kiállított igazolás szerint dr. V. I. és dr. Gy. F. mellett az alperes képviselőjének kell tekinteni dr. G. L.-t is.

Alaptalan a felperesek arra vonatkozó előadása is, hogy az ügyben kizárt bíróságok jártak el. A másodfokú bíróság ítéletében kifejtette, hogy az első fokú bíróság ellen - a felperesekkel szemben indított kártérítési perre hivatkozással - akkor érkezett kizárási indítvány, amikor az első fokú bíróság ítéletét meghozta.

Így ebben a kérdésben az első fokú bíróságon a szükséges intézkedések megtétele céljából a továbbiakban eljárni nem kellett. A felperesek nem vitásan - ugyancsak egy folyamatban lévő perre utalással - elfogultsági kifogást terjesztettek elő a másodfokú bíróság ellen is. A másodfokú bíróság helytállónan utalt a Pp.13.§ (1) bekezdés e.) pontjára, illetve 19.§ (1) bekezdésére, amikor a bejelentés megtétele után az ügyben az eljárást folytatta, majd abban ítéletet hozott. A peres iratokból megállapítható, hogy ezt követően elnöki felterjesztés után a Legfelsőbb Bíróság a kizárás kérdésében Pkk.VIII.24.648/2009/2. szám alatti végzésével döntött, és a kizárást megtagadta. Nem helytálló ezért a felpereseknek az, az előadása, hogy kérelmük a mai napig elbírálásra nem került, és az ügyben kizárt bíróság járt el.

Nem helytálló a felpereseknek az, az előadása sem, hogy a másodfokú eljárás során jogszabálysértéssel vezették a tárgyalást, valamint a jegyzőkönyvet, és abból nem lehet megállapítani a tárgyaláson történt eseményeket.

A Pp. 115. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a tárgyalásról, a felek szóbeli meghallgatásáról, valamint a tárgyaláson kívül foganatosított egyéb meghallgatásról jegyzőkönyvet kell készíteni. A Pp. 117. § (1) bekezdése szerint a jegyzőkönyvben röviden le kell írni az eljárás menetét és az annak során történeteket, mégpedig úgy, hogy a jegyzőkönyv alapján azt is meg lehessen állapítani, vajon az eljárás a törvényben meghatározott alaki követelményeknek megfelelt-e. A (2) bekezdés b.) pontja értelmében különösen fel kell tüntetni a jegyzőkönyvben a felek által előadott vagy a periratokból felolvasott lényeges kérelmeket és nyilatkozatokat, ideértve a felek tényállításait és bizonyítási indítványait. A (3) bekezdés előírása szerint a felek beadványának, vagy más periratnak felolvasása, valamint okiratnak vagy másolatnak csatolása esetében a jegyzőkönyvben csupán ennek megtörténtére kell utalni. A Pp. 118. § (1) értelmében a bírósági tárgyalásról a jegyzőkönyvet egyidejűleg, hangfelvétel esetén pedig legkésőbb nyolc munkanapon belül el kell készíteni. Az (5) bekezdés alapján, az eljárási cselekményen történtek rögzítése hangfelvétellel történik, a hangfelvétel írásba történő áttétele során a jegyzőkönyvvezető helyett a leírást végző bírósági alkalmazott (a továbbiakban: leíró) jár el, és aláírásával igazolja, hogy a leírást a hangfelvételnek megfelelően készítette el. Végül a Pp. 144. § úgy rendelkezik, ha a folytatólagos tárgyaláson az eljáró tanács nem ugyanazokból a bírákból áll, akik a perben már korábban eljártak, az elnök ismerteti a felek által előterjesztett kérelmeket, a korábbi tárgyalásokról készült jegyzőkönyveket, valamint a bizonyítás eredményét és a per egyéb iratait; a felek az ismertetésre észrevételeket tehetnek.

Az 5.Pf.20.614/2008/20. sorszám alatti jegyzőkönyvből megállapítható, hogy az eljáró tanács összetételében történt változásra tekintettel ismertetésre kerültek a peres iratok (jegyzőkönyv 1.o. negyedik bekezdés). A tárgyalás megkezdésére 9.15 órakor került sor, iratismertetés közben, 9.40 órakor távozott az alperes jogi képviselője, majd ezt követően az ismertetés folytatódott. Az ismertetés időtartamára tekintettel nyilvánvalóan az addig keletkezett iratok ismertetése megtörtént, erre a felperesek úgy nyilatkoztak, hogy további iratismertetési igényük nincs. A felperesek 20/F/1-2 alatt iratokat csatoltak, azt ezzel egyidejűleg ismertették. A fenti szabályok összevetéséből megállapítható, hogy a jegyzőkönyv vezetése, illetve a tárgyalás megtartása során nem történt olyan szabálysértés, amelyre a felperesek hivatkoznak, ezáltal a felperesek jogainak megsértésére sem került sor.

Helytállón utalt arra a másodfokú bíróság is, hogy a Pp. 149.§-a szerinti elkülönítésre pervezető végzéssel kerül sor, az, hogy az ügyben eljáró bíróság él-e ezzel a lehetőséggel, vagy sem, szabad belátására van bízva. A különböző időpontokban, az alperes különböző szervei által hozott határozatok megsemmisítésére irányuló kereseti kérelmek elkülönítésének tehát perjogi akadálya nem volt, annál is inkább, mert az eltérő időpontokban megtartott üléseken hozott különböző határozatok önálló keresettel is megtámadhatók lettek volna.

Az Etv.10.§ (2) bekezdése lehetőséget ad a bíróságnak arra, hogy a jogszabálysértő határozat végrehajtását a jogerős ítélet meghozataláig felfüggeszse. Felfüggesztés esetén, annak időpontjától kezdve a határozatok nem alkalmazhatók, további jogi sorsukat a perben hozandó ítélet fogja eldönteni. Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság, a törvény említett rendelkezésével lehetővé teszi, hogy a társadalmi szervezet akár törvénysértő határozatok alapján is működhessen. A perbeli határozatok felfüggesztésre nem kerültek, az alperesnek tehát módja volt arra, hogy a keresetben írt - 2003. november 3. és 2004. december 16. között hozott - határozatoknak megfelelően járjon el.

Tévedett ugyanakkor a másodfokú bíróság, amikor nem vette figyelembe, hogy a Heves Megyei Bíróság joghatályos fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett ítéletével a 2003. május 9-i küldött gyűlési határozatokat hatályon kívül helyezte. Ez az ítélet - a Pp.228.§ (3) bekezdése, és 237.§-a értelmében - 2007. november 13-án jogerőre emelkedett.

A jelen peres eljárásnak a Legfelsőbb Bíróság fellebbezési eljárás során helybenhagyott ítéletétáblai végzéssel történő felfüggesztésének oka - az abban írt előkérdés eldöntése, a 2003.

május 9-i küldöttgyűlési határozatok érvénytelenségének megállapítása folytán - megszűnt.

Ebből következik, hogy a felperesek által, az említett küldöttgyűlési határozatok érvénytelenségére alapítottan támadott további határozatokat is meg kellett semmisíteni.

A felülvizsgálati ügyben hozott ítéletnek azonban visszaható hatálya nem lehet, alkalmazására csak a jövőre nézve van lehetőség.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján, a kifejtett indokolással, hatályon kívül helyezte, az első fokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és az alperes keresetben írt határozatait megsemmisítette.

A felperesek perben felmerült eljárási illeték költségeit az alperes a Pp.78.§-a értelmében köteles megfizetni.

Budapest, 2010. március 9.

Dr. Bodor Mária a tanács elnöke, előadó
Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes bíró
Dr. Csőke Andrea bíró

A kiadmány hitelül: